

Dermed bortfaldt *Alfred Jensens* forslag om at henvise lovforslaget til et udvalg på 21 medlemmer.

Første næstformand (Arnth-Jensen): Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 7. marts, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Huslejhjælp) [af Alfred Jensen m. fl.].

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om menighedsråd.

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i søloven.

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om skibsregistrering.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om udskydelse af revisionen af lov om bekæmpelse af sygelighed og dødelighed blandt børn i det første leveår.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i loven om den fælleskommunale udligningsfond. (Vedrørende tilskud til skoleudgifter).

Mødet hævet kl. 14³⁵.

67. møde.

Torsdag den 7. marts kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Huslejhjælp) [af Alfred Jensen m. fl.].

Valgt blev: *Ravn, Bladt, Bundvad, Lund Jensen, Evald Kristensen, Wiggo Larsen, Hans Rasmussen, Robert Sørensen, Lorentzen, Anders Andersen, Søren Andersen, N. Chr. Christensen, Conrad Kofoed, Poul Sørensen, Clausen (Olufskjær), Gertie Wandel og Aage Fogh.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring i lov om menighedsråd.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 2932, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 251).

Det var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Udvalgets ordfører (Lysholt Hansen): Siden anden behandling har der været afholdt et møde i udvalget, hvor man bl. a. har drøftet det spørgsmål, det ærede medlem hr. Alfred Jørgensen har rejst om en ortografisk rettelse i § 42. Men efter at spørgsmålet har været drøftet med ministeriets embedsmænd, har man ikke i udvalget fundet anledning til at foreslå nogen ændring.

Jeg skal derfor på udvalgsflertallets vegne indstille lovforslaget til vedtagelse i den form, det fik ved anden behandling. Udvalgsflertallet består af alle udvalgets medlemmer med undtagelse af de ærede medlemmer hr. Damsgaard og hr. Kr. Juul, der indstiller lovforslagets til forkastelse.

Steen: Der findes en livsvisdom, en gammel menneskelig erfaring, der har fundet sit udtryk i en sætning, som lyder således: man bør ikke stille sig uløselige opgaver. Det synes jeg selv lyder meget fornuftigt, og jeg synes, det er efterlevelse værd. Men ved at gennemlæse det lovforslag, der nu foreligger her, er jeg kommet til den vurdering, at det netop er en sådan opgave, det udvalg, der har arbejdet med forslaget, har været stillet over for.

Jeg erkender gerne den gode hensigt og forstår til fuldkommenhed det formål, den højtærede kirkeminister har haft med lovforslagets fremsættelse og med alle sine energiske bestræbelser for at få gennemført det — et formål, der fremtræder tydeligere og tydeligere, jo længere man blader tilbage og læser de tidligere forslag. Men det, der var hensigten, det, der var tanken med forslaget, kunne selvfølgelig kun nås på bekostning af menighedernes bestående, hævdvundne ret til frit at vælge den præst, de ønsker, blandt dem, der ønsker at være deres præst og har den uddannelse, dette forudsætter.

Men når vi så kommer til at skulle foretage nogen beskæring af denne ret, ønsker den danske befolknings store flertal ikke at gøre det. Det har det udvalg, som har arbejdet med sagen, fuldt ud forstået, erkendt, tilsluttet sig og handlet efter. Jeg kan ikke nægte, at jeg nærer en vis beundring for den opfindsomhed, der fra udvalget er udvist for at sikre de menigheder, det kommer til at dreje sig om, at de, selv om fremgangsmåden nu bliver en anden, i realiteten bevarer retten til at få den præst, de ønsker. Dette er lykkedes for udvalget, men naturligvis uundgåeligt på bekostning af det, der var forslagets hensigt, af den simple grund, at disse to synspunkter er uforenelige. Derfor var den stillede opgave uløselig.

Lovforslaget, som det foreligger for os i dag efter de ved anden behandling gennemførte ændringer, udskiller et afsnit af samfundslivet, hvor forholdet fremefter bliver dette, at folk, der har en uddannelse, som de ledige embeders besættelse forudsætter, ikke længere som hidtil har ret til at søge disse embeder på lige fod med andre. Jeg tror, man må erkende, at det er en højst ejendommelig ordning.

Og ser jeg på menighedernes fremtidige stilling, må jeg konstatere, at der indføres en forskelsbehandling. Der opstilles to fremgangsmåder ved besættelse af præsteembeder. Men det erkender jeg, og det ønsker jeg også ved denne lejlighed skal siges, at for begge formers vedkommende bevarer menighederne deres indflydelse, såfremt de selv ønsker at udøve den. Det ønsker jeg at understrege, ikke mindst for at den tale, det ærede medlem hr. Kr. Juul holdt forleden dag, ikke skal stå uimodsagt. Jeg var meget opmærksom, da det ærede medlem tog ordet, og tænkte, at nu kom der nok gode grunde imod forslaget. Men med alle de synspunkter, han fremdrog, argumenterede han imod lovforslaget, som det oprindeligt var, og imod tidligere forslag, der nu ikke længere har nogen interesse, men ikke for mig at høre på noget punkt imod det foreliggende lovforslag.

Der er ting, jeg vil være taknemlig for at få en forklaring på — jeg ved ikke, om ministeren vil forsøge at give mig den, eller man fra udvalgets side vil gøre det — og det, jeg her tænker på, er dette: når man nu har bestræbt sig for at sikre de menigheder, det i denne forbindelse drejer sig om, en adgang til, at præsteudvælgelsen kan ske ved direkte valg, hvad der efter min almindelige vurdering er et fremskridt sammenlignet med det indirekte gennem menighedsrådet, men en fremgangsmåde, som der naturligvis kan opstilles mange praktiske og også visse principielle betæneligheder over for — men når man har overvundet disse betæneligheder, er det meget, meget svært for mig at se, at der kan bestå betæneligheder, der hindrer, at man bruger den fremgangsmåde ved de fire besættelser, mens man udmærket kan anvende den uden nogen betænkelighed ved den femte besættelse. Havde man udformet lovforslaget sådan, at denne nydannelse skulle gælde alle embeder, havde lovforslaget i hvert fald også indeholdt et fremskridt.

Jeg har aldrig troet på, at der var nogen mulighed for ad lovgivningens vej at løse den opgave, den højtærede kirkeminister her havde stillet sig. Jeg tror ikke et øjeblik på, at det foreliggende lovforslag løser noget problem, og det vil man sikkert komme til at erkende, når de tre år er gået og loven skal tages op til revision.

[Steen.]

Det måtte ligge klart, at af de to hensyn, der i denne sag stod og måtte komme til at stå over for hinanden, hensynet til den opgave, den højtærede minister med al respekt for opgaven søgte at løse, og hensynet til menighederne, måtte hensynet til menighederne komme til at veje tungest. Det er også blevet resultatet.

Jeg understreger endnu en gang: efter min bedste overbevisning har efter dette forslag menighederne ved besættelse af det femte embede ikke reelt noget at beklage sig over. Hvis jeg selv stod i den situation, ville jeg være i tvivl om, hvilken fremgangsmåde jeg ville foretrække skulle gælde for mig, enten den, der gælder for de fire, eller den, der gælder for det femte. Men denne sikring af menighedernes ret har vi allerede i den bestående lov, og derfor er det mig ikke muligt at se, hvad man opnår ved at gennemføre dette, der efter mit skøn er en vilkårlighed over for de søgende og en forskelsbehandling over for dem, der har den opgave bedst muligt at bidrage til embedernes besættelse. Jeg ønsker derfor ikke at medvirke til de her foreslåede ændringer af loven om menighedsråd.

Kirkeministeren (Bodil Koch): Det ærede medlem hr. Steen gjorde selv opmærksom på nu til sidst, at denne adgang til direkte valg, til at kalde en præst, allerede findes i den nugældende menighedsrådslovs § 38. Jeg havde oprindeligt ikke tænkt mig, at denne ordning også skulle gælde femtegangsembeder. Det er nemlig rigtigt nok, at til en vis grad svækker adgangen til direkte valg det oprindelige lovforslags egentlige sigte, men samtidig værner det i højere grad menighedsrådenes rettigheder, og derfor er jeg gået med til denne ændring, til trods for at den altså betyder en svækkelse af lovens oprindelige sigte, nemlig at give adgang for præster, der er blevet lidt ældre og er blevet længere tid i deres embede, til at søge forflyttelse.

Nu siger det ærede medlem hr. Steen, at man her har stillet sig en uløselig opgave. Jeg mener ikke, det har været en uløselig opgave. Jeg mener i sandhed, at det har været en vanskelig opgave, hvad også forhandlingerne har vist, men de aller- seneste erfaringer i kirkeministeriet har for

mig i høj grad understreget, hvor vigtigt dette forsøg på at løse problemet — og mere end et forsøg på at løse det er det jo ikke blevet til — har været. Om tre år kan vi se, hvorledes det er gået.

De seneste erfaringer i kirkeministeriet, siger jeg, understreger nødvendigheden af at gennemføre det foreliggende lovforslag. Jeg kan således nævne, at jeg i den sidste uges tid har beskæftiget mig med besættelse af et udmærket sognepræsteembede i Midtjylland. Hvem bliver indstillet af menighedsrådet? Tre hjælpepræster. Der er jo den ejendommelige praksis hos menighedsrådene at indstille de helt unge præster. I andre etater er det da ikke normalt, at sekretærer søger og får kontorchefstillinger; de pågældende går op gennem graderne og får først fuldmægtigstillinger. Også i kirkeministeriet må vi prøve på i lidt højere grad at få en anciennitetsordning gennemført, og det er det, man nu prøver ved denne femtegangsregel, hvorefter kun lidt ældre folk kan søge; lidt ældre — de skal være op over eller lige ved 40 år, før de kan få disse embeder. Jeg vil nu alligevel tro, at det til en vis grad vil fremme bevægeligheden, forflytelsesmulighederne, inden for folkekirken.

Jeg er ikke vis på, at den direkte valgmetode vil blive brugt så meget ved femtegangsembeder, som man måske på forhånd kunne tro, fordi jeg mener, det i praksis vil vise sig, at der blandt den kategori, vi sigter imod, vil være en række udmærkede ansøgere, og at menighedsrådene derfor hurtigt vil indse, at de kan være tjent med, at kun den kreds hver femte gang vil have adgang til at søge sognepræsteembederne. Det vil imidlertid vise sig, og vi vil om 3 år kunne tage loven op og undersøge, om denne vanskelige opgave kan løses endnu bedre i fremtiden.

Jørgen Jørgensen (Lejre): Det er et forsøg, der her gøres, og jeg er helt enig med det ærede medlem hr. Steen i, at der står to hensyn over for hinanden, som er såre vanskelige at forene. Men skal vi nu ikke lade livet selv vise, om det er muligt at tage et hensyn til begge sider uden at gå nogen for nær? Den fuldstændig frie ret for menighedsrådene til selv mellem ansøgerne at udvælge den præst, de vil

[Jørgen Jørgensen (Lejre).]

have, begrænses nu for nogle embeders vedkommende, men den er jo i forvejen begrænset, idet et menighedsråd til enhver tid kun har ansøgerne at vælge imellem, og det kan meget vel være, at der blandt disse ikke er nogen, som de bryder sig så meget om. Jeg har den erfaring fra den tid, jeg var medlem af et menighedsråd og var med ved præstevalg, at vi i forvejen havde fundet en mand, vi ønskede til præst, fordi vi ikke kunne være sikre på, at der mellem de ansøgere, der kom, ville være en, der passede til os.

Det er slet ikke noget usædvanligt, at et interesseret menighedsråd, før et embede skal besættes, ser sig om efter en mand, som de synes egner sig for deres menighed, og forvisser sig om, at den pågældende er blandt ansøgerne, idet de, den dag de skal indstille, kun kan vælge mellem de ansøgere, der er. Jeg forstod, at det ærede medlem hr. Steen ikke i og for sig havde betænkeligheder ved den rent faktiske indskrænkning i menighedsrådenes ret, som kommer til at foreligge efter lovforslagets vedtagelse, fordi menighedsrådene stadig væk har mulighed for at finde den præst, de mener er bedst egnet, og kan få ham. Det ærede medlem mente ikke, at dette lovforslag ville blive den støtte for ældre præster — „ældre præster“ synes jeg nu er meget at sige om en mand på 40 — som er hensigten med lovforslaget. Det er muligt, at det ærede medlem har ret, men skal vi ikke lade tiden vise det. Når hovedsynspunktet, som det ærede medlem har fremført, er opfyldt, er det så ikke tilstrækkelig begrundelse for at stemme for loven?

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges med 119 stemmer mod 17; 6 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive stillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i søloven.

(Første behandling findes i tidenden sp. 1204, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 243).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om skibsregistrering.

(Første behandling findes i tidenden sp. 1204, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 243).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Udvalgets ordfører (M. Larsen): Angående de to foreliggende lovforslag har udvalget holdt 5 møder, haft samråd med ministeren og fået skriftlige spørgsmål besvaret.

Udvalget kan herefter enstemmigt anbefale forslag til lov om ændringer i søloven til vedtagelse uændret.

Til lovforslaget om skibsregistrering er der af ministeren for handel, industri og søfart foreslået tre småændringer af redaktionel karakter. Udvalget har tiltrådt æn-